

Pacifické pobřeží

Američané mají takové rčení: “Viděl jsem slona”. Není jasné, odkud se vzalo, a volně se nedá vyložit jeho význam jinak, než trochu košetěji. Znamená zhruba: “ano, povedlo se mi to, něčeho jsem ve světě dosáhl, ale setsakramentsky jsem za to zaplatil časem, překonáváním protivenství a překážek, tvrdou prací a potem.” A tohle o sobě může tvrdit rod Pfeifferů, kteří byli v 19. století mezi prvními bělošskými osadníky v oblasti, kterému Američané říkají Big Sur, my Češi obvykle foneticky Big Sur. Také není úplně jisté, odkud se název vzal, na první pohled je to nejspíš prostě výraz složený z anglického “Big” - velký - a španělského “Sur” - jih. Pfeifferovi spatřili příslověčného slona právě v tomhle malebném ale hodně nepřístupném koutu pacifického pobřeží a jejich jméno nesou mimo jiné hned dva přírodní parky, které v něm stát Kalifornie založil. Zde je příběh jejich rodiny, který stojí za poslech.

Brzy ráno 5. října 1869 se v San Franciském přístavu nalodila 6-ti členná rodina na parník Sierra Nevada. Michael a Barbara Pfeifferovi byli potomci přistěhovalců z Lotrinska, mluvili francouzsky, byli to katolíci a poznali se ve státu Illinois. Teď hledali pro sebe a své 4 děti štěstí a živobytí v Kalifornii, což se jim do té doby moc nedařilo. Michael to zkusil už o dvacet let dřív jako mladík za Zlaté horečky v roce 1849. Nezbohatl, ale po návratu nemohl tu Kalifornii dostat z hlavy. A tak se i s mladičkou ženou sbalil a vyrazil v jedné z typických kolon povozů tažených voly přes pláně na Západ, jako mnoho jiných před nimi a miliony dalších po nich.

Když dorazili, zjistili, že dobrá volná půda je už zabraná, tak si jeden ranč pronajali. Jenže sotva se jim začalo trochu dařit, majitel zvedl nájemné a oni zjistili, že jim po prodeji nadprodukce zůstane sotva na obživu. Zkusili si pronajmout jiný ranč, ale dopadlo to stejně. Znechucení Pfeifferovi dumali nad mapami Kalifornie, kde by se snad ještě dalo hospodařit, chovat dobytek na prodej a přitom neživořit. Soused jim ale poradil, že slyšel o volné půdě v těžce přístupném údolí v horách někde na půl cesty mezi Monterey a San Louis Obispo. Pfeifferovi se znovu sbalili a toho časného říjnového rána roku 1869 se na parníku vydali i s nepočetným stádem dobytka ze San Franciska do Monterey. Ta cesta dneska v autě, pokud tedy neuvíznete v zácpě, trvá tak 2 až 3 hodinky. Pfeifferovi takové štěstí neměli. Sotva vypluli z chráněného sanfranciského zálivu, přišla bouře, kolesový parník Sierra Nevada doslova tančil na obrovských vlnách, cestující se drželi v obavách o holý život všeho, co bylo připoutané, zvraceli, dokud bylo co, a do toho bučel vystrašený dobytek uvázaný v přístřešku na palubě. Tenhle děsivý zážitek trval dva dny a když se Pfeifferovi konečně vylodili v Monterey, byla maminka Barbara tak vyčerpaná, že nebyla schopná chůze a museli ji z lodi vynést.

Ale tím to neskončilo. Dalších sedm dní putovali pěšky k řece Big Sur, po úzkých a blátivých indiánských stezkách, žádné cesty nebo silnice v téhle pobřežní části Kalifornie tenkrát nebyly. Báli se, že spadnou z příkrých svahů a jejich těla se roztříští o útesy, sladkovodních potoků a pramenů bylo málo a daleko od sebe. Navíc se neustále obávali útoku početných medvědů grizzly a pum, ne ani tak v kvůli sobě jako spíš kvůli dobytku. 14. října 1869 dorazili zcela vyčerpaní do kaňonu, kde bylo konečně dost vody a pastvy pro dobytek. Protože jeden z Pfeifferových chlapců dostal horečky, rozhodli se tam utábořit a nakonec usadit natrvalo, i když to údolí, do kterého směřovali, bylo ještě o padesát mil (80 kilometrů) dál na jih.

Pfeifferovi tedy pochopili, že toho svého slona viděli, v Big Sur zůstali a jmenuje se po nich a jejich potomcích hodně míst, včetně jedné opravdu kouzelné pláže a těch dvou státních parků, které jsem zmínil. Prosperovali, živil se farmařením, chovem dobytka, kácením a prodejem dřeva a také včelařstvím a prodejem medu. John, jeden ze synů Micheala a Barbary, s manželkou Florence začali v roce 1908 provozovat něco jako zájezdní hostinec u cesty, která už se tady mezitím vybudovala, a ten se později rozvinul v dnešní Big Sur Resort.

Pro pořádek: příběh jsem volně převyprávěl ze stránek Adama Millera z Oregonu, který se živil jako folkový zpěvák a vypravěč a cestuje po školách a festivalech po americkém Západě. Je to typická ukázka těch šťastnějších osudů evropských přistěhovalců, kteří i v tak těžko dostupných místech, jako je Big Sur, našli nový domov a dařilo se jim. Současně to názorně ukazuje, že už dvacet let brzo po připojení Kalifornie ke Spojeným státům nebylo pro farmáře vůbec snadné najít volnou půdu a usadit se. Samozřejmě sem přicházeli dál, ale buď si museli farmy pronajímat, pracovat za mzdu, vybrat nějakou jinou živnost nebo zaměstnání.

Big Sur zůstával těžce přístupný až do konce 30. let minulého století. Žádná silnice do té doby nevedla v celém úseku Z Carmel u Monterey na severní straně až k vesnici San Simeon na jižní straně. Ty cesty, které existovaly, byly za špatného počasí často nesjízdné, nepřítiš

spolehlivou po zem i zajišťovaly i v době nastupujícího automobilismu ještě dlouho koňské povozy. Alternativou byli samozřejmě lodě, ale drsné a skalnaté pobřeží plné viditelných i skrytých útesů nenabízí moc bezpečných přístavů. Teprve ve dvacátých letech se začalo s výstavbou zpevněné silnice. Kvůli obtížnému terénu a nutnosti postavit bezmála tři desítky mostů trvala její výstavba plných 18 let. Začalo se po ní jezdit v roce 1937 a byla začleněná do dopravní sítě Kalifornie jako státní silnice číslo jedna, které se říká Pacific Coast Highway - česky Pacifická silnice.

Big Sur zůstal i tak místem, kde se, řečeno poeticky, setkávají skály s oceánem. Tedy velmi malebným úsekem pobřeží, kam ale pořád vede jen ta jedna silnice. Když jsem v roce 2017 se synovcem podnikal velkolepou cestu po té Pacifické cestě co nejbliž pobřeží od hranic Mexika k té kanadské a zpátky, nebyl Big Sur kvůli masivním u sesuvu půdy průjezdný. Dojeli jsme tedy, kam to šlo, pak se oklikou přes vnitrozemí vrátili na pobřeží u Monterey. A protože by nás ten neprojetý úsek nejmalebnějšího pobřeží v myslích dráždil a svrběl jak komáří štípanec, který nemůžete poškrábat, jeli jsme pak zase na jih až k tomu uzavřenému úseku, abychom se zase vraceli a pokračovali dál na sever. Stálo nám to za to, i když už jsem měl projet Big Sur projetý z předchozích cest po Kalifornii.

Jestli věříte v *genius loci*, tedy že každé místo má nějakou duši, neopakovatelnou a jedinečnou atmosféru, platí to o Big Sur beze zbytku. Nelákal jenom ty první osadníky, jako byli zmínění Pfeifferovi, ale také návštěvníky toužící se kochat výhledy na dramatické pobřeží a oceán, něco z té unikátní atmosféry nasát a uchovat v duši. Od šedesátých let sem nejezdili jen turisté, ale také hipíci, více i méně zdatní umělci, filozofové ba šarlatáni nejrůznějšího ražení. Mezi těmi nepochybně respektovanými umělci a mysliteli, kteří tady zanechali stopu, byli třeba spisovatel Jack Kerouac, který pobýval v chatce svého kamaráda Lawrence Felinghettiho u Bixby Creek, a věnoval Big Sur celou knížku. Beatle George Harrison se tady v roce 1968 nechal zasvěcovat do zásad východní hudby a hry na sitár indickým instrumentalistou Ravi Šankarem. Dochovalo se z toho video a na YouTube ho snadno najdete, pokud by Vás zajímalo.

Už přes šedesát let také na Big Sur úspěšně působí Esalenský Institut, který prosazuje alternativní vzdělávání a medicínu, východní filozofie a jiné netradiční metody pro rozvoj našeho duševního potenciálu. Pořádá za tím účelem různé workshopy, ve kterých se za několikadenní účast platí tisíce dolarů a viditelně nemá o zájem nouzi. Účastníci se navíc můžou koupat v horkých pramenech, které na pozemcích vyvěrají.

Nicméně to hlavní, co na Big Sur drtivou většinu návštěvníků přitahuje, jsou neopakovatelné scenérie podél celé silnice dlouhé asi 120 kilometrů. A ony se opravdu i podle mé vlastní zkušenosti mění. I když dorazíte na místo nebo vyhlídku, kde jste byli mohokrát předtím, nabízí vždycky něco trochu jiného a není to jen v závislosti na ročním období a momentálním počasí. Nedá se to úplně snadno vyjádřit, ale zbarvení útesů a oceánu je viditelně jiné i na snímcích pořízených ze stejného bodu, ale někdy jindy. Samozřejmě, největší smůla, která Vás tady může potkat je nepřející počasí, mlha a nízká viditelnost. Ale vzhledem k tomu, že na Big Suru v průměru 271 dnů roce svítí sluníčko je pravděpodobnost 3:1, že se to nestane.

Spíš to bývá tak, že některá část pobřeží může v mlze být, ale o kousek dál už je všechno jinak a viditelnost je zase skvělá.

Výčet zajímavostí by nebyl úplný, kdybych nezmínil faunu. V lesích na úbočích hor, které se od pobřeží velmi rychle zvedají do výšek od 1200 do 1400 metrů, žijí černí medvědi, rysi červení a pumy, které loví menší zvířata a také vysokou zvěř. Ale zdržují se obvykle spíš dál od lidí ve vnitrozemí a není moc pravděpodobné, že na ně narazíte. Při troše štěstí zato můžete zahlédnout ohroženého kondora kalifornského, který byl nejdřív ve volné přírodě vyhubený, ale tady na Big Sur byl znovu vypuštěn v 90. letech a daří se mu docela slušně.

Co se fauny týče, největší atrakcí jsou vodní živočiši. Někdy jsou k zahlédnutí mořské vydry, ale oblíbenou a skoro jistou podívanou jsou rypouši, kteří se ve velkém počtu rádi shromažďují na plážích těsně po vyjetí z oblasti Bug Sur. Samci se dorůstají v průměru okolo 4 metrů a váží 2 a půl tuny, samice jsou výrazně menší. Patří k čeledi tuleňovitých, tedy mají blízko k menším tuleňům, zadní nohy mají srostlé, trvale jim míří dozadu a nemají viditelné uši. A protože se to plete, tak lachtani, kteří jsou obvykle vidět třeba u Mola 39 v San Francisku mají malá ale viditelná ouška a zadní nohy jim vyrůstají odděleně do stran.

Jak jsem zmínil, projel jsem před časem celou tu Pacifickou silnici od Mexika až ke Kanadě. Kde jen to šlo, drželi jsme se co nejbliž pobřeží, i když nás navigace posílala na rychlejší dálnice ve vnitrozemí. Synovec je profesionální střihač, oba rádi fotíme a točíme, moc jsme si cestování podél Pacifiku užívali a pořád bylo na co se dívat. A věřte, že z těch víc než 2 tisíc kilometrů stálo těch zhruba 120 kilometrů na Big Sur, i když se nám trochu zkomplikovaly a museli jsme se kvůli uzavěře jednoho krátkého úseku, jak jsem zmiňoval, vracet. Stálo to za to a udělal bych to znovu.